

fjernelse af INF-missilerne. Modstanden mod modernisering er hidtil kommet stærkest til udtryk i Forbundsrepublikken Tyskland, hvor størstedelen af de landbaserede kortrækkende kernevåben er stationeret, og hvor frygten for at blive skueplads for kernevåbenkrig spiller en vigtig rolle. Dette har stimuleret interessen for at komme videre med nedrustning på det nukleare område. I den forbindelse er Sovjetunionens forslag om en »tredje nulløsning« for de kortrækkende kernevåben blevet genstand for betydelig opmærksomhed i den offentlige debat.

2. Sammenhængen mellem konventionelle styrker og kortrækkende kernevåben inden for NATO's strategi og styrkesammensætning

Baggrund

De vesteuropæiske landes sikkerhedsproblem har siden slutningen af 2. verdenskrig været bestemt af, at disse lande har stået over for en betydelig militær overmagt først i form af Sovjetunionen og siden 1955 i skikkelse af Warszawapagten. I de første år efter krigen bestod truslen i Sovjetunionens overlegne konventionelle styrker. I dag udgøres den både af Warszawapagten's konventionelle overlegenhed og større kapacitet, hvad angår kortrækkende nukleare missilsystemer.

NATO-landene har på intet tidspunkt set det muligt at afbalancere Sovjetunionens/Warszawapagten's overlegenhed på det konventionelle område alene med konventionelle midler. Kernevåbnet på amerikanske hænder har igennem hele efterkrigstiden været opfattet som middel til at udligne denne trussel. I de første år efter NATO's dannelse var grundlaget alene USA's evne til med sin strategiske kernevåbenstyrke at afskrække Sovjetunionen fra et angreb på Vesteuropa. Men fra midten af 1950'erne, hvor kortrækkende, såkaldte taktiske kernevåben indførtes i Europa, har evnen til med regionalt placerede våben at styrke afskrækkelsen af et angreb tillige været tillagt stor betydning. De regionalt placerede kernevåben er enten under amerikansk kontrol eller undergivet det såkaldte dobbeltnøgle-system, som giver stationeringslandet mulighed for at modsætte sig deres indsættelse.

Mens USA i de første år efter krigen havde monopol på kernevåben, er det gradvis lykkedes Sovjetunionen at opbygge en kernevåben-

kapacitet af nogenlunde samme art og omfang som USA's. Allerede i 1949 brød Sovjetunionen det amerikanske monopol og fra slutningen af 1950'erne erhvervede Sovjetunionen evnen til at rette kernevåbenangreb direkte mod det nordamerikanske kontinent. Fra omkring 1970 har der eksisteret en omtrentlig paritet på det strategiske område. Denne udvikling har ikke kunnet undgå at anfægte troværdigheden af den nukleare afskrækkelse, om end der har været vidt forskellige opfattelser af konsekvenserne for Vesteuropas sikkerhed.

Fra amerikansk side har hovedtendensen siden begyndelsen af 1960'erne været at søge de ikke-nukleare forsvarsmuligheder styrket. Samtidig har der på det overordnede strategiske plan været forskellige, også indbyrdes modstridende, tendenser i retning af at genvinde nuklear overvægt, søge mod en minimal afskrækkelse samt endelig komme helt bort fra den nukleare afskrækkelse (SDI). Desuden har tanken om at kunne begrænse en kernevåbenkrig både på det strategiske og det regionale plan spillet en væsentlig rolle.

Denne forestilling har også været central i de vesteuropæiske landes overvejelser. Men eftersom en afskrækkelsesdoktrin, der opererer med muligheden af en (til Europa) begrænset krig, hvad enten den er konventionel eller nuklear, må forekomme europæerne lidet acceptabel, har hovedtendensen været at bevare og helst styrke den overordnede afskrækkelse, blandt andet gennem forestillingen om »kobling« mellem NATO's kernevåbenstyrker i Europa og USA's strategiske kernevåbenstyrker.

Den ændrede strategiske situation var baggrund for, at USA gik bort fra den massive gengældelsesstrategi, og at NATO i 1967 formulerede strategien om det fleksible svar. Ifølge denne vil NATO imødegå en aggression med midler afpasset angrebets karakter. For at kunne dette måtte NATO råde over en vifte af reaktionsmuligheder fra det konventionelle til det taktisk-nukleare og til det strategiske niveau. I forhold til den tidligere strategi om massiv gengældelse, som lagde meget stor vægt på kernevåbenenes evne til at afskrække fra angreb af enhver art, indebærer strategien om det fleksible svar en opprioritering af de konventionelle styrkers rolle.

Det fleksible svar kan siges at tage hensyn til både amerikanske og vesteuropæiske interes-